

povezane z meritvami mikrometeoroloških elementov. Knjiga, ki sem jo želel predstaviti, nam olajša prehod k študiju zahtevnejših del iz mikroklimatologije, primerna (nekatera poglavja bi pri tem izločil) pa je tudi za študij klimatogeografije, saj obravnava mehanizme, ki se vključujejo v splošno podnebno dogajanje.

Marjan Bat

Inozemska književnost o krasu

Karst Geomorphology (uredila M.M. Sweeting). Benchmark Papers in Geology (59, Stroudsburg, Pennsylvania, Hutchinson Ross Publishing Company, 1981, str. 427.

V zbirki Benchmark Papers in Geology, ki jo urejuje znani geomorfolog Rhodes W. Fairbridge je izšel tudi zbornik najpomembnejših krasoslovnih del, ki so bila napisana v zadnjih devetdesetih letih. Zbornik je uredila nam dobro znana M. M. Sweetingova, ena od svetovnih avtoritet na področju krasoslovja. Po besedah urednice je namen zbornika, da vsaj nekaj najbolj znanih in temeljnih kraških študij predstavi na enem mestu. Ni dvoma, da je pri tem imela precej težav, saj ni tako lahko presojati, kaj je na tem področju originalnega in kaj apliciranega. Zavestno je pri tem izpustila vse študije o krasu v soli in sadri, o pseudokrasu in o paleokrasu. Skupno je v zborniku objavljenih 26 člankov, ki jih je napisalo 28 avtorjev. Nekateri avtorji so zastopani tudi z dvema ali tremi članki, kot na primer A. Bögli, J. Roglič in C. K. Brain. Vsebina zbornika je najboljše razvidna iz tematskih sklopov. Prvi ima naslov Pojem krasa in razvoj klasičnih predstav. V njem so zastopani Roglič s historigramskim pregledom morfoloških konceptov o krasu, Cvijič z delom o kraških vrtačah in Sanders, ki je v angleščino prevedel Cvijičev kraški erozijski ciklus ter Grundov geografski ciklus v krasu. Urednici se zdi posebno slednji prispevek pomemben za razumevanje razvoja geomorfološke misli o krasu, češ, da je Grund poznal več kraških pokrajin in tipov krasa od Cvijiča in je predlagal enostavnejši model razvoja krasa.

V naslednjem delu zbornika so zastopani raziskovalci korozijskega procesa. Najprej sta objavljena dva klasična članka A. Böglja o koroziji apnenca na golem skalnatem površju in o koroziji mešanice, nato znameniti Corbelov članek, ki je povzročil cel plaz poznejših študij in korektur nekaterih njegovih trditev. Slednjič je tu zastopan tudi I. Gams z odmevnim prispevkom o pospešeni koroziji v krasu.

V tretjem delu je predstavljen članek W. M. Davisa o razvoju jam, ki ga je napisal že 80 let star. Sledita deli J. H. Bretza in D. C. Forda o speleogenezi, prvi o vadoznem in freaticnem tipu jam, drugi o novejših pogledih na razvoj jam v luči geološke zgradbe. Štirje avtorji E. de Martonne, A. F. Pitty, K. Terzaghi in D. J. Burdon ter soavtor C. Safadi zastopajo kraško hidrologijo, pri čemer se je urednica očitno izognila nekaterim še bolj znanim avtorjem, ki so v preteklosti vodili žolčne diskusije o obstoju ali neobstoju kraške podtalnice. Zato pa je objavljen članek o enem največjih kraških izvirov Ras-el-Ain v sirske Mezopotamiji, ki je bil predmet intenzivnega raziskovanja za potrebe vodnega gospodarstva.

V poglavju o pomenu odlaganja karbonatov je nekaj manj znanih prispevkov, posebno iz Južne Afrike. W. H. Monroe je predstavljen s člankom o tropski kraški topografiji, raztapljanju in odlaganju apnenca na Portoriku, trije avtorji Thompson, Schwarcz in Ford iz McMaster University razpravljajo o zvezah med kapniki in klimatskimi kolebanji, C. K. Brain pa v treh člankih vzporeja jamske sedimente v Transvaalskih dolomitnih jamah s klimatskimi kolebanji na jugu Afrike.

Predzadnji, šesti del je posvečen tipom krasa. J. Roglič je tu ponovno zastopan s tipologijo Dinarskega krasa, C. A. Mallot predstavlja kras

v Indiani, H. Lehmann je zastopan z zgodnjim, a pozornost vzbujajočim delom o javanskem krasu, D. C. Lowry in J. N. Jennings pišeta o južnoavstralskem krasu, N. A. Gvozdeckij pa o tipih sovjetskega krasa.

V sedmem in poslednjem poglavju so v zborniku ponovno objavljeni trije članki, ki naj bi predstavljali aktualna prizadevanja v krasoslovju. D. I. Smith in M. D. Newson zastopata bristolsko kraško šolo s člankom o iznosu korozije in erozije v krasu Mendip Hills, P. W. Williamsa je urednica predstavila z obsežnim delom o poligonalnem tropskem krasu na Novi Gvineji, kot zadnja pa se predstavi tudi sama s člankom o južnokitajskem krasu.

Čeprav bi bilo mogoče z našega stališča oporekati izbiri posameznih avtorjev, je treba priznati, da je vsak tak zbornik ponatisov vendarle temeljit vpogled v jedro kraškega raziskovanja in razmišljanja.

Jurij Kunaver

Karsts littoraux (Obalni kras), Actes du Colloque de Perpignan 15-17 Mai 1982, Mémoire no. 4, Comité National Français de Géographie, 96 strani, 30 ilustracij, Nimes, 1982.

O mednarodnem srečanju z naslovom »Obalni kras«, ki je bilo maja 1982 v Perpignanu (Francija), sem poročal v zadnji številki Geografskega vestnika. Decembra 1982, kar je razmeroma hitro, je izšlo gradivo s tega srečanja kot ena izmed publikacij Francoskega geografskega komiteja in Francoske krasoslovne zveze.

Publikacija je iz dveh delov: prvi vsebuje prispevke in diskusije, podane na kolokviju, drugi pa zapise o terenskem delu. Pri tem naj pripomnim, da je bilo terensko delo, sestavljeno iz ogledov, razlag in diskusij ob posameznem pojavu, tako časovno kot tudi vsebinsko najmanj enakovredno »referatnemu« delu kolokvija. Kot na kolokviju, so tudi tu prispevki razdeljeni na dve temi. Prva tema obsega korozijske obalne oblike, druga pa odnos med spremembami morskega nivoja in razvojem obalnega krasa.

V okviru prve teme so objavljeni štirje prispevki: obalne uravnave in korozijske oblike v apnencih in njihova razporeditev po svetu (brez Sredozemlja) (R. Battistini in A. Guilcher), obalne uravnave in korozijske oblike v Sredozemlju s posebnim poudarkom na njihovi severni meji razprostranjenosti (R. Dalongeville in A. Guilcher), »Beachrock« v Sredozemlju — posebna oblika konglomerata? (R. Dalongeville in P. Sanlaville), obalni kras jugozahodnega Madagaskarja v zvezi z recentnim spreminjanjem morskega nivoja (J. N. Salomon). Prispevki druge teme obravnavajo osnutek bibliografije o jugoslovanskem obalnem krasu (A. Kranjc), zakrasevanje v odnosu do morskega nivoja na atlantski obali Maroka (A. Weisrock), dvignjeni koralni grebeni — neotektonika in zakrasevanje na Novi Gvineji (R. Maire) ter potopljene kraške oblike (J. Nicod).

Posebno zanimiv je prvi del prispevkov o obalnih kraških uravnavaх in drobnih obalnih korozijskih oblikah, često povezanih s procesom »biokorozije«, saj se s tem na naši obali takorekoč nihče ne ukvarja. A bi bilo to koristno in zanimivo, saj bi bilo potrebno ugotoviti, ali tudi obalne kraške oblike opravičujejo naš posebni »dinarski kras« in »dinarski tip obale«. Poleg prispevka o jugoslovanski bibliografiji omenjajo jugoslovanski kras tudi prispevki Dalongevilla in Nicoda.

Domači krasoslovci, ki so vodili terensko delo, so v drugem delu publikacije objavili glavne podatke, zanimivosti in vprašanja, s katerimi smo se ukvarjali na terenu. Tako piše H. Salvayre o paleohidrologiji pokrajine Corbières (vzhodni Pireneji), P. Ambert o miocenski in kvartarni obalni črti v Corbières, R. Julia Burgues (iz Barcelone) pa o ekskurziji po pokrajini Empordà (Katalonija).